

pouze nádrže (bassiny), v této místnosti se nalézající, naproti tomu není prostor, kde umístěny jsou radiatory, pro obecnstvo nijak uzavřen, naopak volně přístupným. Žalovaná obec ani netvrdila, že výstražní tabulkou, tam vhodně umístěnou, bylo obecnstvo varováno před vstupem do tohoto prostoru a obeznámeno s nebezpečím doteku těchto ohřevných těles. Ježto žalovaná obec dále také netvrdila, že žalobkyně věděla nebo nutně nahlédnouti musila, že tato tenkrát nepříkrytá tělesa ohřevná jsou do žhava rozpálena, postrádá shora dotčený důvod odvolacího soudu, že žalobkyně nezachovala náležité opatrnosti, veškerého skutkového podkladu a jest dále zcela bezvýznamna i okolnost, již se odvolací soud dále dotýká, zda totiž žalobkyně si do lázeňské místnosti přinesla mýdlo právem, či s porušením lázeňského řádu, neboť to nemá nutného příčinného vztahu k utrpěnému úrazu. Právně mylným jest dále názor odvolacího soudu, že již úředním schválením provozovacích zařízení bylo vyhověno všem požadavkům bezpečnosti a přestávalo další ručení provozovatele z tohoto důvodu. Lze ponechat stranou, zda toto úřední schválení, jež vztahuje se sice především na stránku živnostensko-technickou a živnostensko-policejní, určeno jest však též ku zkoumání zařízení po stránce zdravotní, bezpečnostní a j., může postihnouti všechny drobné nedostatky, které se teprve vlastním provozem objeví. S tohoto hlediska vychází i nový předpis Šu 1319 obč. zák., který se vztahuje na stavby a díla, jež zpravidla vyžadují úředního schválení, a činí držitele přes toto schválení zodpovědným, lze-li mu přičísti zavinění na vadném nebo nedostatečném zařízení nebo udržování díla, a jest toto hledisko odůvodněno i naléhavou právní potřebou. Zařizuje-li kdo taková díla, by je za úplatu přenechával širokému kruhu obecnstva v užívání, jest samozřejmou jeho povinností, by je tak zařídil a v takovém stavu udržoval, by bylo obecnstvu, zařízení používajícímu, zajištěno bezpečné jich použití a jest držitel jeho v této příčině povinen zvýšenou pozorností, kterou provoz tohoto odborných znalostí vyžadujícího zařízení nutně předpokládá (§ 1299 obč. zák.). V tomto případě nebylo šetřeno ani té jednoduché pozornosti, které se při obyčejných schopnostech vyžaduje. Neboť, zůstala-li v oné lázeňské místnosti ohřevná tělesa rozpálena do žhava, takže při pouhém doteku způsobila žalobkyni popáleniny druhého stupně, zúplna beze vší ochrany v prostoru neuzavřeném, nýbrž volně přístupném a nebylo-li tam ani tabulek, upozorňujících na toto nebezpečí, lze právem mluvit o nedostatečném a vadném zařízení, to tím spíše, když do lázní přicházejí i osoby, které technického zařízení jich a účele jednotlivých tam umístěných těles ani neznají. Ochranné zařízení jest tak naléhavé a spolu tak jednoduché, že nebylo třeba k tomu zvláštního úředního příkazu a mělo býti bez jakéhokoli cizího popudu již z poznatelných následků tohoto nedostatku zařízeno.

Čís. 4697.

Bylo-li nabyto pozemku, dosud veřejného statku, soukromníkem zprvu pouze mimoknihovně a teprve později vloženo proň vlastnické právo do knih, platí pro vydržení služebnosti na pozemku tom od doby

mimoknihovního nabytí až do vkladu vlastnického práva čtyřicetiletá vydržecí lhůta.

Používá-li kdo veřejného statku způsobem, nevylučujícím obecné jeho užívání (na př. umístněním odkapní roury neb otvíráním okna ve vzduchovém prostoru nad veřejným průchodem), nenabývá tím soukromoprávní držby.

Služebnost, vstoupiti na sousedův pozemek za účelem oprav na odkapním žlabu a štítní zdi, jest vzhledem k současně uplatňovaným služebnostem, vésti nad pozemkem odkapní žlab a otevírati nad ním okno, pouze služebností vedlejší, sdílející osud oněch hlavních služebností.

(Rozh. ze dne 17. února 1925, Rv II 791/24.)

Žalobce byl vlastníkem domu v K. ve Slezsku, z jehož střechy přecházel odkapní žlab do vzduchového prostoru sousedního pozemku, náležejícího žalovanému, a ve zdi žalobcova domu se otvíralo okno taktéž do vzduchového prostoru nad pozemkem žalovaného. Pozemek, náležející nyní žalovanému, byl až do roku 1892 veřejným statkem, kteréhožto roku ho nabytí právní předchůdce žalovaného Arnošt L., pojav jej obezděním do své držby. Avšak teprve na základě kupní smlouvy ze dne 3. října 1905 byl pozemek dne 14. ledna 1906 knihovně připsán Arnoštu L-ovi. Žalobě, již domáhal se žalobce na žalovaném, tvrdé vydržení, by bylo zjištěno, že žalobci jako vlastníku domu přísluší proti žalovanému jakožto vlastníku sousedního pozemku a) služebnost používati odkapního žlabu nad pozemkem žalovaného, b) služebnost světla, vzduchu a vyhlídky ohledně okna ve zdi žalobcova domu, c) právo vstoupiti kdykoliv na pozemek žalovaného za účelem opravy odkapního žlabu a štítní zdi a d) by žalovaný byl uznán povinným, dáti prohlášení, že svoluje k tomu, by byly ony služebnosti na jeho pozemku vtěleny, p r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e v y h o v ě l, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. D ů v o d y: Žalovanému dlužno přisvědčiti, že až do roku 1892, do kdy jeho pozemek byl ve veřejném užívání jako veřejný průchod, nelze mluvit o výkonu služebnosti na tomto pozemku. Používá-li kdo veřejného statku způsobem, vylučujícím obecné užívání na př. prioráváje okraje veřejné cesty nebo narovnáva je na návsi dřevo, skládaje tam hnůj, takže takovým způsobem používaná část veřejného statku nemůže býti nikým jiným použita, jest tím založena soukromoprávní držba na části veřejného statku a jest možno i vydržení soukromých práv na veřejném statku. Avšak tím, že odkapní žlab byl veden nad pozemkem a že se do prostoru nad ním otvíralo okno, nebylo nikterak dotčeno obecné užívání cesty. Šlo jen o žalobcova sousedská práva, jež nevedou k nabytí soukromého práva, neboť nelze za to míti, že všichni majitelé domů, jichž okna se otvírají na veřejnou cestu a jichž odkapní žlaby ji přesahují, nabývají tím soukromých práv k veřejné cestě. V roce 1892 byla ovšem cesta obezděním odňata veřejnému užívání; po té mohl sice počítí výkon služebnosti jakožto soukromého práva, podléháje nejprve do roku 1906 čtyřicetiletému vydržení, neboť knihovním vlastníkem po-

zemku byla tu i nadále obec K. a služebností lze dle §u 472 obč. zák. nabýti jen proti vlastníku služebné věci. I kdyby byl do vydržecí doby zahrnut celý rok 1892, uplynulo do 14. ledna 1906, kdy byl pozemek knihovně připsán Arnoštu L-ovi, pouze 14 let vydržecích, jež si žalobce může započítati pouze třemi čtvrtinami, tedy 10½ roku. Od ledna 1906 až do května 1924, kdy byla podána žaloba, uplynulo pouze 18½ roku, takže do doby podání žaloby měl žalobce pouze 29 let vydržecích. Ohledně služebností, požadované v bodě c) žaloby budiž podotčeno, že právo vstupovati na sousední pozemek za účelem opravy odkapního žlabu není samostatnou služebností, nýbrž pouze výronem práva vésti odkapní žlab. Právo, opravovati zeď, nemůže býti vydrženo jedinou opravou zdi, ani tu nelze mluvit o samostatné služebnosti, neboť možnost, opravovati zeď v případě potřeby, vyplývá již z práva sousedského (§ 364 obč. zák.) a §u 104 stavebního řádu pro Slezsko.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce sdílí dovolací soud názor odvolacího soudu a ukazuje dovolatele na správné důvody napadeného rozsudku, jež hoví skutkovému a právnímu stavu věci a nebyly vyvráceny dovolacím spisem. K jeho vývodům se podotýká, že dovolatelé podceňují jasný předpis §u 431 obč. zák., který ani III. dílčí novelou k obč. zák. nikterak nebyl změněn ani seslaben, naopak zdůrazněn jejím §em 16 (§ 432 obč. zák. v novém znění), kde se k nabytí vlastnictví k nemovitostem smlouvou za účelem vtělení do pozemkové knihy výslovně vyžaduje zřízení ověřené soukromé nebo zřízení veřejné listiny. Tyto zásady platily neztenčeně již v roce 1906. Předchůdce žalovaného, stavitel L., stal se tedy vlastníkem sporného pozemku teprve 14. ledna 1906, kdy jeho vlastnictví bylo vtěleno v pozemkové knize na základě kupní smlouvy ze dne 3. října 1905. Až do té doby měl sporný pozemek právní povahu obecního statku ve smyslu §u 1472 obč. zák., dle kterého vůči správcům obecních statků nestačí 30letá promlčecí lhůta, nýbrž jest potřebí 40leté lhůty. Okolnost, že staviteli L-ovi sporný pozemek v roce 1892 byl přenechán obcí, aniž by byla uzavřena řádná smlouva a aniž by došlo k jejímu zápisu do pozemkové knihy, neměnila ničeho na právní povaze tohoto pozemku jako obecního statku, jehož správa příslušela ve smyslu uvedeného §u výlučně obci. Správnosti tohoto názoru nasvědčuje dále okolnost, že dle zákona ze dne 2. června 1874, čís. 98 ř. zák. o zakládání pozemkových knih ve Slezsku veřejný statek jest zásadně vyloučen z knihovního zápisu, čímž zvyšuje se právní význam okolnosti, že část veřejného statku knihovně se připisuje soukromé osobě. Pokud nemovitost jest obecním statkem ve smyslu §u 1472 obč. zák., platí 40letá promlčecí lhůta a proto jest lhostejno, ze kterého důvodu nedošlo ke vtělení práva vlastnického k spornému pozemku v K. ve prospěch stavitele L-a již před 14. lednem 1906. Zbytečným jest proto poukaz dovolatelů na ustanovení §u 3 zákona ze dne 23. května 1883, čís. 82 ř. zák. o opravě knihovního stavu, §§ 372 a násl. o žalobě z domnělého

vlastnictví a §§ 1494, 1495 a 1496 obč. zák. o stavení promlčení. Odvolací soud zjišťuje, že sporný pozemek v K. do roku 1892 byl veřejným obecním průchodem a proto má pravdu v tom, že používání tohoto pozemku jako průchodu nikterak nebylo na újmu ani okno žalobců ani jejich okapová roura. Stavebního povolení, uděleného obcí předchůdcům žalobců co do domu čís. 262 v K. tito neprávem se dovolávají, jelikož tímto povolením nemohlo býti rozhodnuto o soukromoprávních poměrech, nýbrž jen o tom, je-li stavba přípustná a technicky proveditelná s hlediska veřejných zájmů. Odvolací soud správně odvodnil, že služebnost vstoupení na stavební plochu v K. za účelem provádění oprav dešťové roury a štitní zdi domu čís. 262 v K. jest v poměru ke služebnostem uvedeným v odstavcích a) i b) žalobní prosby služebností vedlejší, nikoliv samostatnou služebností a sdílí proto právní osud hlavní služebnosti. Není proto potřebí, řešiti otázku, jsou-li zde předpoklady §u 1471 obč. zák. pro vydržení služebností zřídka vykonávaných.

Čís. 4698.

Měna v Polsku.

Soudní výrok, že se žalobě vyhovuje nebo se žaloba zamítá s hlediska retorse, nemůže míti za podklad bývalou judikaturu cizozemských soudů, nýbrž pouze judikaturu v době, kdy skončeno bylo řízení v první stolici.

Otázka, jakým způsobem postupovaly polské soudy vůči československým příslušníkům při posouzení obdobných sporů, týká se skutkové stránky rozepře. Dlužno přihlédnouti k tomu, že polské soudy při přepočítávání rak. uh. korun na polské marky nehleděly v té době již k přepočítacímu klíči 70:100, nýbrž k vnitřní hodnotě toho, co má hypotekární dlužník vrátiti věřiteli.

(Rozh. ze dne 17. února 1925, Rv II 867/24.)

Předchozí děj vyličen jest v rozhodnutí uveřejněném pod čís. sb. 3492. Procesní soud první stolice po té žalobu zamítl. **Důvody:** V tomto sporu jest se omeziti na otázku, je-li zaručena mezi republikou Polskou a Československou naprostá vzájemnost a jak upraven byl zákonný kurs hypotekárních pohledávek v Polsku. V tomto směru nelze přisvědčiti názoru strany žalující, že zákonodárství polské, platné do konce roku 1920, nařizuje zákonný kurs Marky jako jediné platidlo, zavedené všeobecně v Polské republice, při čemž by platila relace Mp ku koruně starorakouské 70:100. Naopak ani ze zákona ze dne 15. ledna 1920, čís. 26 dzieniku ustav částka 5 ani ze zákona ze dne 9. května 1919, čís. 296 dzieniku ustav částka 41 nelze na podobné ustanovení usuzovati. Zákon posléze uvedený vyhrazuje stanovení relace budoucího platidla »zlatého« k jiným platidlům cizozemským zvláštnímu zákonu, kterýž do vynesení rozsudku (první stolice ze dne 9. června 1923, pokud se týče třetí stolice ze dne 12. února 1924) nebyl vydán. Zákon ze dne 15. ledna 1920 stanoví, že tam, kde dosud právním platidlem byla ko-